

Van A naar O

dr. Anno Lampe, arts-microbioloog HagaZiekenhuis

Correspondentieadres:
a.lampe@hagaziekenhuis.nl;
c.c.: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling
gemeld.

Voorafgaand aan een operatie wordt in ziekenhuis X de bloedgroep van een patiënte bepaald: A positief. En dat is gek, want twaalf jaar eerder had ze nog O positief.

beeld: Shutterstock

Het laboratorium van het HagaZiekenhuis in Den Haag voert screeningsonderzoek uit bij vrouwen die drie maanden zwanger zijn. Behalve onderzoek op overdraagbare infectieziekten kijken onze laboranten onder meer naar de bloedgroep en irregulaire antistoffen. Bij de uitslag kregen patiënten in het verleden ook altijd een bloedgroepkaartje opgestuurd.

Recentelijk kreeg ik een brief naar aanleiding van een bloedgroepbepaling die meer dan tien jaar geleden was uitgevoerd. Mevrouw W. schreef dat in 1996 op verzoek van haar verloskundige in ons laboratorium haar bloed was onderzocht. Haar bloedgroep bleek O positief. Binnenkort, zo schreef ze, moest ze worden geopereerd in ziekenhuis X en de anesthesioloog aldaar had haar verteld dat zij bloedgroep A positief had. 'U kunt zich misschien mijn verwarring en onrust voorstellen.' De vrouw vroeg of haar bloedgroep in ziekenhuis X opnieuw kon worden bepaald, maar opnieuw werd A positief vastgesteld. 'De onrust blijft. (...) Mijn huisarts is met vakantie en ik word waarschijnlijk binnen 14 dagen geopereerd. Is er een mogelijkheid dat u mijn bloedgroep nog éénmaal vaststelt? Ik wil het indien nodig zelf betalen.'

Ik heb haar meteen geantwoord. 'Als de bepaling in ziekenhuis X bij herhaling – ik neem aan uitgevoerd op twee verschillende monsters – A positief opleverde, dan lijkt mij dat die uitslag correct is. Ten eerste is het onderzoek in X tweemaal uitgevoerd en bij ons slechts eenmaal. Ten tweede waren wij destijds afhankelijk van monsters die door anderen (verloskundigen, ziekenhuizen of prikposten) waren geprikt en naar ons werden opgestuurd. Het gevaar bestaat dat ergens in dat traject een verwisseling is opgetreden. Tot slot zijn de kwaliteitseisen voor bloedgroepbepaling in de loop der jaren veel strenger geworden.'

Ik ging in de e-mail aan de vrouw ook nog in op het denkbeeldige geval dat zij bij haar bevalling in 1996 bloed nodig zou hebben gehad en dat alleen onze – en dus waarschijnlijk foute – bepaling beschikbaar zou zijn geweest. Ik schreef haar dat dan altijd nog een kruisproef zou zijn verricht waarbij de discrepantie aan het licht zou zijn gekomen.

Tot slot schreef ik haar dat als zij twijfels hield, zij haar huisarts of diens waarnemer zou kunnen vragen om een verwijzing voor een bloedgroepbepaling naar het klinisch-chemisch lab van ons ziekenhuis. 'Maar eerlijk gezegd verwacht ik dat die uitslag niet zal afwijken van het resultaat in X.'

Staartje

Per omgaande bedankte de vrouw me voor mijn antwoord. Ruim een week later ontving ik echter opnieuw een e-mail van haar. 'Onverwacht heeft het verhaal toch nog een staartje gekregen', schreef ze. Ze had uiteindelijk een zelftest gekocht die duidelijk de bloedgroep 'O positief' aangaf. Vervolgens was zij naar de waarnemer gegaan en had hem een verwijzing gevraagd voor een bloedgroepbepaling in het klinisch-chemisch lab van ons ziekenhuis. Ook ons lab kwam uit op O positief. Met deze uitslag was ze teruggegaan naar ziekenhuis X, waar een klinisch chemicus van het lab een kruistest uitvoerde. Ziekenhuis X bleek er toch naast te zitten.

Vervolgens had de vrouw gevraagd hoe dit mogelijk was. In 1996 had ook ziekenhuis X eenmaal haar bloedgroep be-

paald: A positief. Vervolgens had dit ziekenhuis bij de vrouw in 2000 de bloedgroep O positief vastgesteld. Normaal zou de computer dan een signaal moeten geven, maar dat was om onduidelijke redenen niet gebeurd. Wel werd vervolgens tweemaal A positief geregistreerd. Het blijkt dat het ziekenhuis niet telkens opnieuw de bloedgroep vaststelt. Het gebruikt

de uitslag van bepalingen die in het verleden zijn uitgevoerd. 'Je geeft dus wel bloed', schreef de vrouw, 'maar de bloedgroep wordt niet opnieuw bepaald. Al had ik me in ziekenhuis X veertig keer laten prikken, dan was de uitslag veertig keer A positief geweest.'

Ik feliciteerde de vrouw met haar volharding: 'Goed dat u heeft volgehouden, daar zult uzelf ook tevreden over zijn. En zelf moet ik voortaan voorzichtiger zijn met de aanname dat andere laboratoria altijd op de juiste manier onderzoek verrichten.'

Normaal zou de computer een signaal moeten geven